

LESNICKÁ POLITIKA

Přednáška č. 10

Vývoj lesnického školství, spolčování a osvěty.

JAROMÍR VAŠÍČEK

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Historie lesnického školství na území dnešní ČR - část 1.

- **Vznik soukromých lesnických škol**
- Nositelem vzdělanosti byla šlechta (cestovala, seznamovala se s novými postupy v obhospodařování lesních majetků)
 - **První** soukromá jednoroční **lesnická škola** v Rakousko - Uherském mocnářství (a na území nynější České republiky) tak byla založena roku **1773 v Blatně** u Chomutova.
 - Založil a řídil ji význačný lesník česko-německého původu Jan Hynek Ehrenwerth, rytíř z Výšovic
 - Podobné soukromé školy vznikly v Zlaté Koruně, v Lednici, v Nových Hradech, v Dačicích, v Plasích a jinde.

Historie lesnického školství na území dnešní ČR - část 2.

- **Vznik veřejných lesnických škol**

- Rok 1852 - založena první veřejná lesnická škola v moravském Úsově (roku 1867 se přestěhovala do Sovince, odtud dále roku 1886 do Hranic na Moravě).
- Rok 1855 byla založena veřejná lesnická škola v Bělé pod Bezdězem, roku 1904 přesídlila do Zákup.
- V roce 1885 započala činnost i první veřejná lesnická škola s českým vyučovacím jazykem, a to v Písku.

- **Vyvinuly se čtyři typy odborných lesnických škol:**

- hájenské školy - k přípravě nejnižšího (pouze výkonného) personálu
- nižší školy - k přípravě personálu pro službu v revírech
- vyšší školy, přesněji tzv. vyšší ústavy - k přípravě výkonných i správních úředníků menších majetků (absolventi mohli být připuštěni ke zkoušce pro samostatného lesního hospodáře),
- akademie, tj. školy vysoké - k přípravě administrativních a technických úředníků (absolventi mohli být připuštěni ke zkoušce pro samostatného lesního hospodáře, ale i ke zkoušce pro vyšší správní službu).

Historie lesnického školství na území dnešní ČR - část 3.

- **Hájenské školy** postupně buď zanikly, nebo se přetvářely na školy mistrovské; v 60. letech byly mistrovské školy v tehdejší ČSR zrušeny, jsou ale znovu obnovovány po roce 1989, jako nástavbový studijní obor "Lesní hospodářství", ukončovaný odbornou zkouškou (tj. nikoliv zkouškou maturitní).
- **Nižší lesnické školy** nejprve převzaly úlohu i jméno škol revírnických, ty se pak v letech 1918-20 sloučily s vyššími lesnickými ústavami, a tím vznikly tzv. státní vyšší lesnické školy (Hranice, Trutnov, Písek),
- **Vysoké lesnické školy** byly v ČSR zřízeny dvě, a to v roce 1919 na Českém vysokém učení technickém v Praze, a v roce 1920 na Vysoké škole zemědělské v Brně.

Kvalifikace dělníků

V 50. letech 20. století vznikly školy připravující kvalifikované lesní dělníky.

- střediska pracujícího dorostu (SPD),
- lesnické učňovské školy (LUŠ),
- lesnická odborná učiliště (LOU)
- střední odborná učiliště (SOU) lesnická

Střední odborné školy nebo střední odborná učiliště (SOU)

- Připravující kvalifikované lesní dělníky v oborech středního vzdělávání s výučním listem:
 - Bílá
 - Bzenec
 - Harrachov
 - Hejnice
 - Křivoklát-Písky
 - Lesonice
 - Nové Město na Moravě
 - Rokycany (Březina)
 - Sedlčany
 - Svoboda nad Úpou
 - Šternberk

Střední lesnické školy a akademie (SLŠ a ČLA)

- Připravující absolventy v oboru středního vzdělávání s maturitou:
 - Hranice na Moravě
 - Písek
 - Šluknov
 - Trutnov
 - Žlutice

Vyšší odborné školy lesnické (VOŠL)[

- Písek
- Trutnov

Vysoké školy (VŠ)

- Lesnická a dřevařská fakulta České zemědělské univerzity Praha
- Lesnická a dřevařská fakulta Mendelovy univerzity v Brně

Nevládní subjekty působící v ČR

- Konfederace lesnických a dřevozpracujících svazů
- Svaz podnikatelů v lesním hospodářství při Agrární komoře
- Asociace Dřevozpracujících podniků
- Sdružení vlastníků obecních a soukromých lesů v ČR
- Společenstvo dřevozpracujících podniků ČR
- Svaz zaměstnavatelů dřevozpracujícího průmyslu
- Českomoravská myslivecká jednota, o. s.
- Sdružení lesních školkařů ČR
- Česká asociace podnikatelů v lesním hospodářství
- Česká lesnická společnost
- Nadace Dřevo pro život

Česká jednota lesnická (ČLJ)

- Česká lesnická jednota nebo též "Böhmischer Forstverein" založená **3. srpna roku 1848** v Praze sdružovala české a německé lesníky. Byla nejvýznamnější česko-německou stavovskou organizací lesníků v rámci tehdejší monarchie.
- Vrcholné období jednota prožívala koncem 19. století. V roce 1880 měla 1917 členů. V ČLJ začalo docházet k národnostním sporům a následoval úbytek členů.
 - Roku 1894 založili němečtí lesníci v Čechách "Deutcher Forstverein für Böhmen" (Německý lesnický spolek v Čechách).
 - Roku 1907 byla v Praze ustavena nová, ryze česká lesnická organizace - **Jednota českých lesníků Koruny české**.
 - To mělo přímý vliv na úbytek členů ČLJ. Pokus o spojení nově vzniklého spolku s ČLJ se nezdařil.
 - Odpor k majitelům velkostatků po vzniku samostatného Československa roku 1918 vedl k hromadnému vystupování českých lesníků z ČLJ. K 1. lednu roku 1926 tak ČLJ ukončila činnost.

Česká jednota lesnická (ČLJ)

- **Česká jednota lesnická (ČJL)** byla dobrovolnou stavovskou organizací, která sdružovala jako řádné členy profesionální lesníky v činné službě, lesníky penzionované i studenty lesnických škol. **Vznikla již v roce 1907** a jejím posláním bylo obecně zvyšování úrovně českého lesnictví. Po celou dobu své existence až do roku 1948 si zachovala politickou a hospodářskou nezávislost.
- **Osvětová činnost**
 - popularizace nejnovějších lesnických poznatků
 - vzájemné výměny praktických zkušeností z lesnického provozu.
 - příprava koncepčních lesnicko-politických materiálů pro zákonodárny sbory a pro rozhodování státní administrativy.
 - Zasloužila se významnou měrou o charakter lesnické politiky v době vzniku a budování samostatného československého státu po roce 1918.
 - iniciovala vznik samostatného vydavatelství a nakladatelství **Maticе lesnické**, která vydávala jednak lesnickou odbornou literaturu, jednak lesnický odborný časopis Lesnická práce.
- **Po roce 1990 obnovila svoji činnost**, kterou především na spolupráci při formování základních politických a legislativních opatření v lesním hospodářství. Později sloučena s ČLS.

Pamětní odznak vydávaný u příležitosti sjezdu České lesnické jednoty

Vereinsschrift
für
Forst-, Jagd- und Naturkunde,
herausgegeben
von dem
Vereine böhmischer Forstwirthe

unter der Redaktion

des

Forstmeisters **J. K. Smoler,**
Mitglied der k. k. patriotisch-ökonomischen Gesellschaft in Prag.

Erscheint in zwanglosen Lieferungen.

Erstes Heft.

Prag 1849.

In Commission der Calve'schen Buchhandlung.

Pruck von **C. W. Meder.**

Titulní strana 1. čísla spolkového časopisu z roku 1849

Česká asociace podnikatelů v lesním hospodářství (ČAPLH)

- byla založena počátkem roku 1995 jako **profesní zájmové sdružení právnických osob**, podnikajících v odvětví lesního hospodářství a dřevozpracujícího průmyslu.
- Činnost:
 - Podpora a obhajování oprávněných zájmů členů, zejména při tvorbě a realizaci **hospodářské politiky** státu v LH a DZP,
 - Vyjednává s orgány státní správy ČR a s dalšími podnikatelskými subjekty v tuzemsku i v zahraničí,
 - zastupuje své členy při jednání s odbory,
 - vypracovává a obhajuje svá stanoviska při přípravě obecně závazných právních předpisů,
 - zajišťuje nezávislou přejímku dříví ve Štětí.
- V roce 2013 měla 13 členů

Česká lesnická společnost (ČLS)

- Je dobrovolná, nepolitická, společenská stavovská organizace, sdružující fyzické i právnické osoby, jejichž profesní činnost souvisí s lesem nebo majiteli lesa.
- **ČLS byla ustanovena valnou hromadou dne 23. 2. 1990** a ve své činnosti navazuje na více než dvousetletou tradici lesnických společenských organizací na území dnešní České republiky, kde také v současnosti působí.
- **Hlavním cílem a posláním je**
 - přispívat k růstu odborné úrovně lesnictví a podporovat jeho společenský význam.
 - prosazuje péči o ochranu přírodního prostředí a péči o lesní bohatství.
 - Vytváří prostor pro otevřenou odbornou diskusi ke všem aktuálním otázkám lesnictví.
 - Spolupracuje se stavovskými lesnickými organizacemi v ČR i v zahraničí a seznamuje širokou veřejnost s významem lesa i se záměry hospodaření v lese.
 - Pořádá odborné akce, přednášky, kurzy a exkurze a organizuje poradenskou činnost.
 - Při ČLS pracuje celkem 10 odborných skupin, jejichž činnost je zaměřena na aktuální potřeby lesního hospodářství.

Národní lesnický komitét (NLK)

- je výběrová dobrovolná nezisková organizace, sdružující odborníky ze všech oblastí lesnictví a z oborů příbuzných, zvláště těch, které se zabývají životním prostředím.
- NLK vznikl 11. 11. 1993. NLK má limitovaný počet sto řádných členů, zavazujících se svou přihláškou k dobrovolné aktivní součinnosti na programu a naplňování cílů NLK. Sloučen s ČLS.
- **Základním cílem NLK bylo**
 - zachování a trvale udržitelný rozvoj lesů v ČR v souladu se zásadami a podmínkami trvale udržitelného rozvoje přírody, životního prostředí a života obyvatel České republiky, Evropy a Země.
 - Samostatně nebo v součinnosti s dalšími organizacemi pořádá NLK konference, symposia a vydává neperiodickou publikaci Bulletin NLK, jakož i sborníky z odborných akcí a řešených expertíz.
 - NLK se podílel na rozpracování Lesnického programu Mze a propagaci pojetí Národního lesnického programu v odborné i laické veřejnosti.
 - Mezi významné aktivity patří projekt "**Analýza vývoje a řešení aktivní ochrany lesa v Národním parku Šumava**", studie "**Ochrana přírody a péče o les v Národním parku Šumava**"

Sdružení lesních školkařů ČR (SLŠ)

- Je profesním sdružením fyzických a právnických osob formou občanského sdružení, které vzniklo v roce 1995
- **Činnost a cíle sdružení:**
 - koordinovat vzájemnou činnost jednotlivých členských subjektů,
 - hájit a prosazovat hospodářské, profesní, právní, podnikatelské a komerční zájmy svých členů ve vztahu k odběratelům sadebního materiálu,
 - hájit zájmy sdružení vůči orgánům státní správy a dalším obchodním partnerům,
 - zabývat se otázkami marketingu školkařské produkce a osiva lesních dřevin
 - Podílet se na řešení aktuálních úkolů a problémů současného lesního školkařství,
 - spolupracovat s organizacemi lesnického výzkumu i školství a uvádět nové poznatky do praxe,
 - informovat své členy o nových poznatcích v oboru
 - organizovat pro své členy informační a vzdělávací akce
- V současné době sdružuje 76 členů, kteří dohromady obhospodařují 1.188 ha, tedy asi 90 % produkční plochy všech lesních školek v ČR.

Sdružení taxáčnických kanceláří (STK)

- Sdružení bylo založeno dne 30. 1. 1997 jako zájmové sdružení právnických osob.
- **Hlavním předmětem činnosti je**
 - hájení podnikatelských, profesních a odborných zájmů členů sdružení v oblasti hospodářské úpravy lesů
 - prosazování oprávněných požadavků členů a prosazování i zajišťování toku odborných informací.
- V současnosti sdružuje Sdružení taxáčnických kanceláří celkem 15 členů.

Sdružení vlastníků obecních a soukromých lesů v ČR (SVOL)

- Je dobrovolnou organizací s celorepublikovou působností, která sdružuje vlastníky a správce nestátních lesních majetků založenou 2.4.1992.

Poslání a hlavní cíle SVOL:

- Obhajovat společné zájmy vlastníků nestátních lesů a prosazovat oprávněné požadavky členů,
 - podílet se na tvorbě lesnické politiky a legislativy,
 - metodicky pomáhat členům sdružení při obhospodařování lesních majetků,
 - zajišťovat poradenskou činnost a školení pro vlastníky a správce lesních majetků,
 - vydavatelská a publikační činnost,
 - spolupracovat s institucemi v tuzemsku i v zahraničí - FECOF a CEPF v Bruselu.
 - společného obchodu se dřevní hmotou,
 - práce s dětmi a mládeží.
-
- Ke dni 31.12.2010 bylo v devíti regionálních organizacích SVOL organizováno 532 přímých členů (1048 vlastníků lesů) s celkovou výměrou **360.376 ha lesa.**

Česká akademie zemědělských věd - Odbor lesního hospodářství (ČAZV)

- je vědeckou a kulturně osvětovou institucí působící v oblasti související s kompetencemi resortu MZe. Jejím posláním je ovlivňování vědecké úrovně výzkumné činnosti, péče o rozvoj vědy a účinná popularizace získaných vědeckých poznatků.
- Hlavními úkoly **Odboru lesního hospodářství ČAZV** jsou
 - funkce vědeckého poradního orgánu ministra zemědělství při formování strategie, struktury a stanovení priorit lesnického výzkumu,
 - při přípravě podkladů, tvorbě a průběžném vyhodnocování lesnických programů, koncepcí a při přípravě legislativy.
 - zodpovídá za odborné vedení a úroveň vědeckého časopisu Journal of forest science (Lesnictví-Forestry).
 - Odbor lesního hospodářství ČAZV má 38 členů. Jeho činnost organizuje sedmičlenný výbor a šest odborných komisí.